

VF's kommentar og debatindlæg i diskussionen af privatisering af affaldshåndtering

ALTINGET Forsyning 11. maj 2020

Debat 11. maj 2020 kl. 5:00 |

Hvorfor sætte vores affaldsmodel over styr, når den høster anerkendelse fra udlandet, spørger Steen Neuchs Vedel. (Foto: Henning Bagger/Ritzau Scanpix)

DEBAT: Der er så mange men'er og hvis'er i en privatiseret affaldssektor, at det uvilkårligt kalder på en anden løsning: Tættere samarbejde mellem det private og offentlige, skriver Steen Neuchs Vedel, direktør i Vestforbrænding.

Af Steen Neuchs Vedel

Direktør, I/S Vestforbrænding

Debatten om et klimapartnerskab med privatisering af affaldsområdet har for alvor vist, at vi bør tage stilling til, om affaldshåndtering i virkeligheden ikke skal have status som kritisk infrastruktur og i langt mindre grad være genstand for en diskussion af de økonomiske rationaler ved en privatisering.

Som direktør for landets største affaldsselskab er jeg ikke i tvivl.

At jeg ikke er i tvivl, hænger sammen med, at så længe vi ikke har defineret, at affaldshåndtering er kritisk infrastruktur - og dermed affaldets påvirkning på miljø og klima - så længe kan vi ikke diskutere et samlet økonomisk billede for en privatisering.

CITAT

Situationen og alvoren lige nu kalder ikke på diskussioner af ideologier med tilhørende økonomiske modeller, men på at skabe klarhed om de rammer, affaldet fremover skal håndteres indenfor.

Steen Neuchs Vedel Direktør, I/S Vestforbrænding

Ganske enkelt fordi præmissen for en privatisering altid vil være at kanalisere investeringerne hen i retning ad bedst mulige afkast og dermed det affald, som har markedsværdi og kan handles som enhver anden vare.

Fuld privatisering vil pille ved det, som affaldshåndtering og kritisk infrastruktur er baseret på: ansvaret for affaldet, de nuværende fysiske anlæg og kommende anlæg, som skal hjælpe os mod opfyldelse af klimamål og bedre miljø.

Der vil i øvrigt altid være en delmængde af vores samlede affald, som ikke har værdi. Og hvis skulder sidder problemet så på? "Det offentlige," lyder svaret, som jeg har hørt det til dato.

Tættere samarbejde

Når vi taler klimapartnerskab, bør vi tale partnerskab i ordets bredeste og bedste betydning, som er lig tæt samarbejde. Noget vi allerede udøver i det daglige, og hvor det handler om at udnytte den viden og ekspertise, som er skabt i samarbejdet mellem de private og offentlige aktører.

Og ikke mindst mellem borgerne, kommunerne og i de mange kommunalt ejede affaldsanlæg, hvor eksempelvis borgerne i Vestforbrændings 19 ejerkommuner sorterer mere end 60 procent af det kommunale affald med øget genanvendelse som mål, og hvor blandt andet genbrugsstationerne spiller en central rolle med besøgstal, der kan matche større turistattraktioner.

Vestforbrænding har sammen med den offentlige del af affaldssektoren og ejerkommunerne mange års genereret viden, hvor vi allerede i dag – sammen med både private og offentlige aktører - står med et unikt udgangspunkt for at samfundsbidrage positivt til de klimaforandringer og miljøudfordringer, vi kæmper med.

Situationen og alvoren lige nu kalder således ikke på diskussioner af ideologier med tilhørende økonomiske modeller men på at skabe klarhed om de rammer, affaldet fremover skal håndteres indenfor.

Jeg medgiver dog, at med til de rammer også skal ske en afklaring af, hvordan vi fremover får kanaliseret flere investeringer ind i opbygningen af flere højteknologiske

affaldsløsninger. Men det bør i min optik ske i et partnerskab mellem det offentlige og det private. Det er ikke et spørgsmål om enten eller, men både og.

Fuld privatisering skaber ikke højere kvalitet

En fuldt privatiseret affaldssektor vil stå med nogle enorme udfordringer, som også har været belyst her og i andre medier. Jeg kan pege på fire væsentlige forhold:

1. Fra flere hold lyder det, at uheldige erfaringer inden for EU og OECD-lande med privatisering og "afkommunalisering" har medført tab af kontrol af affaldshåndteringen, højere priser og samtidig lavere kvalitet.

Hvem stiller garantierne for, at det ikke også vil ske i Danmark? Og hvorfor sætte vores affaldsmodel over styr, når vi fra udlandet høster generel anerkendelse for vores evne til at levere høj forsyningssikkerhed samtidig med, at vi evner at indrette kapacitet efter affaldsmængderne?

2. De private affaldsaktører har været dygtige til at benytte klimadagsordenen og en perception af, at der i de offentligt ejede selskaber er stor træghed, til at kalde på afkommunalisering og privatisering.

Men løsningen på bedre genanvendelse og mindre klimabelastning er ikke et spørgsmål om, hvem der løser opgaven, men hvordan opgaven bliver løst.

Igen er det vigtigt at skele til de udlandske erfaringer, som med afkommunalisering og privatisering netop har vist utallige eksempler på sub-optimering, fraktionering og høje priser.

Skeler vi til Danmark, ja så har en række kommuner hjemtaget affaldsindsamlingen, fordi de private renovatører er blevet for dyre og ikke leverer den innovation, der skal til for at opfylde vores klimamål.

3. Danmark og Skandinavien er et forholdsvist lille marked med mindre affaldsmængder. Det giver mindre mængder på genanvendelige materialer.

En privatisering vil efter min vurdering medføre en fraktionering, og den vil igen betyde, at stordriftsfordele bliver sværere og dermed skabe højere priser.

De fælleskommunale samarbejder kan derimod sikre non-profit løsninger og er samlet set billigere og mere samfundsnyttige. Det skal også erindres, hvem regningen sendes til – borgerne.

4. Hvis investeringer i eksempelvis sorteringsanlæg og oparbejdningsanlæg alene overlades til private aktører, vil der opstå en risiko i investeringerne, da der ikke kan garanteres stabile tilførsler af mængder.

Det kræver en risikopræmie oveni de øvrige forventede fordyrelser. Og det vil ikke mindst medføre et incitament til at bruge ressourcer på at bortskaffe affaldet via kanaler i Asien og Centraleuropa, hvor der erfaringsmæssigt ikke kan sikres høj kvalitet i genanvendelsen.

Kommunerne er tættest på borgerne

Der er så mange men'er og hvis'er i en privatiseret affaldssektor i Danmark, at det uvilkårligt må kalde på en anden løsning: tættere samarbejde mellem den private og offentlige sektor, hvor de respektives styrker udnyttes til gavn for miljø og klima og ikke mindst til gavn for de mange borgere, som i virkeligheden gerne vil bidrage til den grønne omstilling. Og hvem er tættest på borgerne? Det er kommunerne.

Og lad os så gerne få defineret, om affaldshåndtering hører under rubrikken "kritisk infrastruktur" eller ej, det vil hjælpe en del på diskussionen.